

Силабус курсу Поведінкова геоекономіка

Ступінь вищої освіти – бакалавр
Галуз знань – 29 Міжнародні відносини
Спеціальність – 291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії
Освітньо-професійна програма «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

Рік навчання: IV, Семестр: VIII

Кількість кредитів: 5 Мова викладання: українська

Керівник курсу

ПІП

к.е.н., доц. Карпишин Наталія Іванівна

Контактна інформація

nkarpyshyn@gmail.com

Опис дисципліни

Дисципліна "Поведінкова геоекономіка" досліджує комплекс економіко-психологічних та поведінкових чинників та їх вплив на процес прийняття рішень суб'єктами економічних відносин, в тому числі, країн як економічних агентів. Дисципліна дає відповіді на питання: чому економічні суб'єкти приймають помилкові фінансові рішення і терплять збитки, а держави - фінансові кризи; як уникнути поведінкових «пасток» і зменшити негативний вплив емоційних, соціальних та інших поведінкових факторів при прийнятті управлінських та фінансових рішень; за якими поведінковими правилами «працює» фінансовий ринок; які потрібні психологічні якості, щоб приймати обдумані і адекватні фінансові рішення.

Особливість дисципліни проявляється в міждисциплінарному характері і поєднанні таких наук як поведінкова економіка, геоекономіка, психологія, соціологія і культурологія.

Структура курсу

№	Тема	Результати навчання	Завдання
1	1. Ірраціональна економічна поведінка	Знання економічної термінології, вміння пояснювати причини ірраціональної економічної поведінки та аналізу когнітивних систем мислення	Тести, питання
2	2. Виникнення і розвиток поведінкової економіки	Вміння досліджувати еволюції вчення про поведінкову економіку; оцінювати альтернативні погляди та підходи в економічній науці розуміти зміст поняття «поведінкова геоекономіка».	Тести, питання

3	3. Теорія когнітивної помилки	Вміння аналізувати причини та наслідки когнітивної помилки; оцінювати впливи соціальних, когнітивних та емоційних факторів на процес прийняття економічних рішень.	Тести, питання
4	4. Теорія перспектив	Здатність використовувати інструментарій теорії перспектив для пояснення різних відхилень при прийнятті економічних рішень в умовах ризику та невизначеності	Тести, питання
5	5. Системні помилки в процесі схвалення економічних рішень	Розуміння системних помилок, які виникають в процесі ухвалення економічних рішень та розроблення рекомендацій щодо їх уникнення	Тести, питання
6	6. Кризи та аномалії на міжнародних фінансових ринках	Розуміння причин виникнення фінансових криз та аномалій на фінансових ринках. Усвідомлення поведінкових правил фондового ринку та вміння пояснювати залежність розвитку фондового ринку від національних особливостей та культури інвесторів. Освоєння засад теорії шумової торгівлі та теорії ефективності операцій трейдера.	Тести, питання
7	7. Поведінкові підходи у міжнародній економічній політиці	Розуміння ідеї лібертаріанського патерналізму та знання методів «підштовхування» в державному регулюванні. Ознайомлення із досвідом США, Великобританії, Австралії, Данії, Канади, Франції, Німеччини, Нідерландів, Перу і Сінгапуру.	Тести, питання

Літературні джерела

1. Акерлоф Дж., Шиллер Р. «Spiritus Animalis. Как человеческая психология управляет экономикой» – М.: ООО «Юнайтед Пресс», 2010.
2. Бельски Г. Психологические ловушки денег: Почему умные люди не умеют управлять своими деньгами – и как это исправить; Пер. с англ. М.: Альпина Паблишерз, 2010. 188 с.
3. Благун І. І. Аномалії на фінансових ринках як фактор ірраціональної поведінки інвесторів. *Науковий вісник Ужгородського університету* 2017. Випуск. 2 (50). С. 239-244.
4. Бутко М. П. Економічна психологія. навч. посіб. К.: «Центр учбової літератури», 2016. 232 с.
5. Грэхем Б. «Разумный инвестор» - М.: Издательский дом "Вильямс", 2009
6. Ден Аріелі Передбачувана ірраціональність. URL: <http://www.afo.com.ua/uk/news/2-general-assessment/1297-dan-ariely-predictably-irrational>
7. Ильяшенко П. Психология принятия финансовых решений. URL: <http://www.slideshare.net/illashenko/ss-7242757>
8. Ілляшенко П. Поведінкові фінанси: історичний огляд і основні засади. *Вісник національного банку України*. 2017. Червень. С. 30-57.
9. Канеман, Даниэль. *Думай медленно...решай быстро*: [пер. с англ.] / Даниэль Канеман. – Москва: АСТ, 2014. 653 с.
10. Карпишин Н. І. Інвестиційна поведінка домогосподарств: світові моделі і національні особливості. *Світ фінансів*. 2015. №4. С. 138-151.
11. Карпишин Н. І., Крамар Н. Лібертаріанський патерналізм або стратегія оптимального вибору фінансових рішень. *Монетарні та фінансові аспекти стабільного економічного розвитку*: збірник тез доповідей Всеукраїнської наукової Інтернет-конференції (Тернопіль, 10 листопада 2018). Вектор. Тернопіль, 2018. С. 329-330.
12. Карпишин Н. І., Табака С. А. Психологія прийняття фінансових рішень громадянами. Матеріали

міжнародного форуму «Актуальні проблеми та перспективи розвитку національного господарства в умовах глобальної нестабільності», 28-29 листопада 2018 р., Кременчук, 2018. С.53-55. URL: <http://dSPACE.tneu.edu.ua/handle/316497/32818>

13. Нілова Н.М., Семененко Т. О. Поведінкові особливості споживачів. *Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України*. зб. наук. праць / УАБС НБУ. Суми, 2014. Т. 39. - С. 142-149.

14. Пенцак Е. Поведенческие финансы. URL: <http://www.investgazeta.net/blogi/povedencheskie-finansy-162696/>

15. Поведінкова економіка. URL: <http://uk.wikipedia.org/wiki>.

16. Поведінкові чинники фінансових рішень домогосподарств. Конкурсна робота URL: <https://knute.edu.ua/file/NjY4NQ==/e737e9482584c96082233d722502d65f.pdf>

17. Талер Р., Санстейн К. Поштовх. Як допомогти людям зробити правильний вибір. URL: <https://nashformat.ua/products/poshtovh.-yak-dopomogty-lyudyam-zrobyty-pravylnyj-vybir-709043>

18. Chuvakhin, N. "Efficient Market Hypothesis And Behavioral Finance – Is A Compromise In Sight?", 2010. URL: <http://ncbase.com/papers/EMH-BF.pdf>

19. Country statistical profiles. URL: http://stats.oecd.org/Index.aspx?DataSetCode=QASA_7HH#.

20. Illiashenko P. (2017). Behavioral finance: History and Foundation. *Visnyk of the National Bank of Ukraine*, No. 239, pp. 28-54.

21. Karpushyn N, Koval S. Household investment behavior: world models and national peculiarities. *Modern tendencies of fiscal policy in European economic space: Monograph* / A. Krysovaty, O. Kyrylenko, O. Kneysler et al.; edited by Doctor of Economics, Prof. Andriy Krysovaty. Ternopil: TNEU, 2017. P.193-201.

22. Karpushyn Nataliia Behavioral financial decisions of households in Ukraine. *Сучасні детермінанти фінансової політики: локальний та міжнародний вимір*: збірник матеріалів III Міжнародної науково-практичної конференції (м. Тернопіль, 10 вересня 2019 року). Тернопіль: ТНЕУ, 2019. XXX с., англ. мова.

23. Shleifer A. *Inefficient Markets: An Introduction to Behavioral Finance*. – Oxford: Oxford University Press, 2000.

24. Afif, Zeina; Islan, William Wade; Calvo-Gonzalez, Oscar; Dalton & Abigail Goodnow. (2019). *Behavioral Science Around the World: Profiles of 10 Countries (English)*. eMBEd brief. Washington, D.C.: World Bank Group.

25. Ball, S., Hiscox, M., and Oliver, T. (2017). "Starting a Behavioural Insights Team: Three Lessons from the Behavioural Economics Team of the Australian Government." *Journal of Behavioral Economics for Policy* 1(S): 21–26.

26. OECD (2017). *Behavioural Insights and Public Policy: Lessons from Around the World*. Paris: OECD. URL: <http://dx.doi.org/10.1787/9789264270480-en>.

27. NudgeFrance (n.d.). URL: <http://www.nudgefrance.org/>.

28. Public Health England Behavioural Insights (2018). "Hospital Vending Machines: Helping People Make Healthier Choices." URL: <https://www.gov.uk/government/publications/hospital-vending-machines-helping-people-make-healthier-choices>

29. Yan, L. W. (2017). "Using Behavioural Insights to Strengthen Enforcement." *Ethos*. URL: <https://www.cscollge.gov.sg/Knowledge/Ethos>

30. Stillman, S. (2017, January 23). "Can Behavioral Science Help in Flint?" *The New Yorker*. Retrieved June 1, 2018 from <https://www.newyorker.com/magazine/2017/01/23/canbehavioral-science-help-in-flint>.

Політика оцінювання

- **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** Для виконання індивідуальних завдань і проведення контрольних заходів встановлюються конкретні терміни. Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- **Політика щодо академічної доброчесності:** Використання друкованих і електронних джерел інформації під час контрольних заходів та екзаменів заборонено.
- **Політика щодо відвідування:** Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. За об'єктивних причин (наприклад, карантин, військовий стан, хвороба, закордонне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу з дозволу дирекції інституту.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується наступним чином:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
1. Усне опитування під час заняття (4 теми по 10 балів – макс. 40 балів) 2. Письмова робота = 60 балів	30
1. Усне опитування під час заняття (3 теми по 10 балів – макс. 30 балів) 2. Письмова робота – макс. 50 балів 3. Індивідуальні презентації – макс. 20 балів	40
1. Написання та захист КПІЗ – макс. 60 балів. 2. Виконання завдань під час тренінгу – макс. 20 балів. 3. Виконання самостійної роботи – макс. 20 балів	30
Залік (підсумкова оцінка)	100

Шкала оцінювання студентів:

ECTS	Бали	Зміст
A	90-100	відмінно
B	85-89	добре
C	75-84	добре
D	65-74	задовільно
E	60-64	достатньо
FX	35-59	незадовільно з можливістю повторного складання
F	1-34	незадовільно з обов'язковим повторним курсом